

Pielęgnacja stomii w pytaniach i odpowiedziach (cz. IV)

mgr Urszula Sobczak
pielęgniarka stomijna, pracuje w Poradni
dla Chorych ze Stomią przy Katedrze
i Klinice Chirurgii Ogólnej,
Gastroenterologicznej
i Endokrynologicznej
UM w Poznaniu

Poniżej prezentujemy Państwu kolejną część porad dotyczących pielęgnacji stomii. Zostały one opracowane w postaci pytań i odpowiedzi i są numerowane w kolejności ich ukazywania się od początku cyklu. Mamy nadzieję, że uda nam się w ten sposób przekazać Państwu najważniejsze informacje i wyjaśnić najczęściej pojawiające się wątpliwości dotyczące tego zagadnienia. Gorąco zachęcamy do nadsyłania własnych pytań, które pozwolą wzbogacić nasze opracowanie.

17 Czy właściwy dobór sprzętu stomijnego ma rzeczywiście aż tak duże znaczenie?

Operacja wyłonienia stomii jest zabiegiem, który ratuje życie lub zdrowie człowieka. Zaburza jednak naturalny proces wydalania moczu (przy urostomii) czy usuwania niestrawionych resztek pokarmu z jelit (przy ileo- i kolostomii).

Ze względu na brak zwieraczy wokół przetoki osoba ze stomią nie może kontrolować ani czasu, ani głośności fizjologicznych odgłosów towarzyszących wydalaniu. Dlatego wielu stomików czuje skrępowanie i strach przed „wpadką” i świadomie, lub podświadomie, unika spotkań towarzyskich. Może to skutkować izolacją, poczuciem osamotnienia, a w konsekwencji nawet depresją.

I tu ujawnia się niebagatelna rola doboru właściwego sprzętu stomijnego. Odpowiednio zaopatrzona i pielęgnowana przetoka nie stanowi bowiem żadnej przeszkody w podjęciu normalnej aktywności towarzyskiej i zawodowej. Sprzęt najnowszej generacji jest niewidoczny pod ubraniem oraz tak szczelny i dyskretny, że umożliwia normalne funkcjonowanie na co dzień bez narażania się na przykre niespodzianki. Właściwy dobór sprzętu zapobiega również powstawaniu skórnych powikłań stomii (jest to jedno z najczęstszych powikłań).

Różnorodność dostępnego obecnie sprzętu stomijnego jest dla pacjentów bardzo korzystna. Jednak decyzja o zakupie wybranych modeli musi być przemyślana.

Aby dobrze pielęgnować stomię, nie wystarczy bowiem po prostu kupić wysokiej jakości sprzęt. Poza wyborem odpowiedniego modelu ważne jest jego właściwe dopasowanie do rozmiaru i kształtu stomii oraz do swoich indywidualnych upodobań.

Operacja wyłonienia stomii jest zabiegiem, który ratuje życie lub zdrowie człowieka. Jednak w pierwszym okresie po operacji chory dopiero przyzwyczaja się do przetoki i uczy jej pielęgnacji. Dobrze dobrany sprzęt zapewnia komfort i higienę użytkowania, zmniejszając tym samym stres, którego doświadcza osoba ze stomią.

Żle dobrany lub niedopasowany sprzęt stomijny może być przyczyną podciekania treści jelitowej bądź moczu pod płytkę, a w konsekwencji – podrażnienia skóry i powstawania nieprzyjemnych lub groźnych powikłań. Jest to powodem niepotrzebnego stresu i cierpienia, co negatywnie wpływa na jakość życia.

Właściwie dobrany, dopasowany i używany sprzęt powinien zapewnić poczucie bezpieczeństwa i komfortu w każdej sytuacji.

18 Który rodzaj sprzętu stomijnego jest najlepszy?

Nie ma uniwersalnego sprzętu, który odpowiadałby każdemu pacjentowi. Dlatego na rynku istnieje tak duży wybór worków i płytek.

W Polsce dostępny jest zarówno sprzęt jednoczęściowy, dwuczęściowy, jak i synergiczny, oraz bogata oferta akcesoriów stomijnych. Taka

Chcąc dobrze pielęgnować stomię, nie wystarczy kupić sprzęt wysokiej jakości. Trzeba jeszcze go umiejętnie dobrać: do kształtu i rozmiaru stomii oraz do swoich, indywidualnych, upodobań.

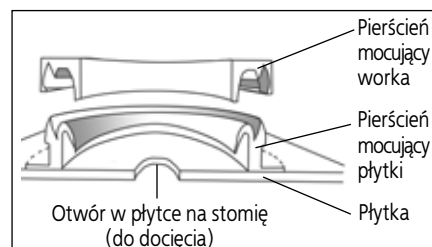
różnorodność wynika przede wszystkim ze zróżnicowanych potrzeb osób ze stomią.

● **Sprzęt jednoczęściowy** – zbudowany jest z dwóch, trwale połączonych elementów – przylepca (przylepianego do skóry) oraz worka. W przypadku produktów firmy ConvaTec, przylepiec zawsze wykonany jest z materiału Stomahesive, który posiada właściwości ochronne i gojące. Worki produkowane są ze specjalnej, bardzo mocnej folii. Mogą być pokryte tzw. fizeliną lub delikatną siateczką (z jednej strony lub z obu), która chroni skórę przed odparzeniami.

Sprzęt jednoczęściowy jest jednorazowy. Może być stosowany do wszystkich typów przetok (worki kolo-, ileo- i urostomijne).

Wiele osób postrzega go jako wygodniejszy w użytkowaniu niż sprzęt dwuczęściowy. Jest bardzo elastyczny i dla wielu bardziej higieniczny. Jego wadą natomiast jest to, że trzeba go codziennie odrywać od skóry, co może powodować czasami jej podrażnienia.

● **Sprzęt dwuczęściowy** – składa się z płytki i wymiennych worków. W przypadku produktów

Rysunek 1

System mocowania worka do płytki w systemie Combihesive 2S jest pewny i bardzo trwały. Zapewnia szczelność dla kału oraz gazów, które wydzielają się ze stomii.

Ze względu na brak zwieraczy wokół przetoki osoba ze stomią nie może kontrolować ani czasu, ani głośności fizjologicznych odgłosów towarzyszących wydalaniu. Dlatego wielu stomików czuje strach przed „wpadką” i świadomie lub podświadomie, izoluje się od otoczenia.

firmy ConvaTec płytka zawsze wykonana jest w całości (płytką podstawową) lub częściowo (płytką fizelinową) z gojącego materiału Stomahesive. Cechą charakterystyczną płytek jest sztywny, plastikowy pierścień okalający otwór na przetokę. Pierścień ten służy do przymocowania worka, a w czasie jego przypinania i odpinania słyszalne jest wyraźne kliknięcie.

W systemie dwuczęściowym codziennie wymienia się jedynie worki, natomiast płytka pozostaje na skórze przez kilka dni. Gruba warstwa materiału Stomahesive skutecznie chroni skórę i wspomaga proces gojenia przy wystąpieniu powikłań.

Sprzęt dwuczęściowy jest szczególnie zalecany w pierwszym okresie po operacji, u pacjentów ze skłonnością do alergii i podrażnień oraz zawsze wtedy, gdy występują powikłania skórne. Wiele osób ceni go za niezawodność i skuteczną ochronę skóry.

● **Sprzęt synergiczny** – łączy w sobie zalety systemu jedno- i dwuczęściowego. Płytkę – podobnie jak w systemie dwuczęściowym – pozostaje na skórze kilka dni, a codziennej wymianie podlegają jedynie worki. Jednak w przeciwieństwie do systemu dwuczęściowego płytka nie ma plastikowego pierścienia do mocowania worka. Worek „trzyma się” na płytce za pomocą połączenia pomiędzy tzw. strefą przylepną płytki a pierścieniem samoprzylepnym worka.

Dzięki takiemu mocowaniu worka do płytki sprzęt synergiczny jest elastyczny, dyskretny i lekki – tak jak system jednoczęściowy, a jednocześnie bezpieczny i przyjazny dla skóry – podobnie jak system dwuczęściowy.

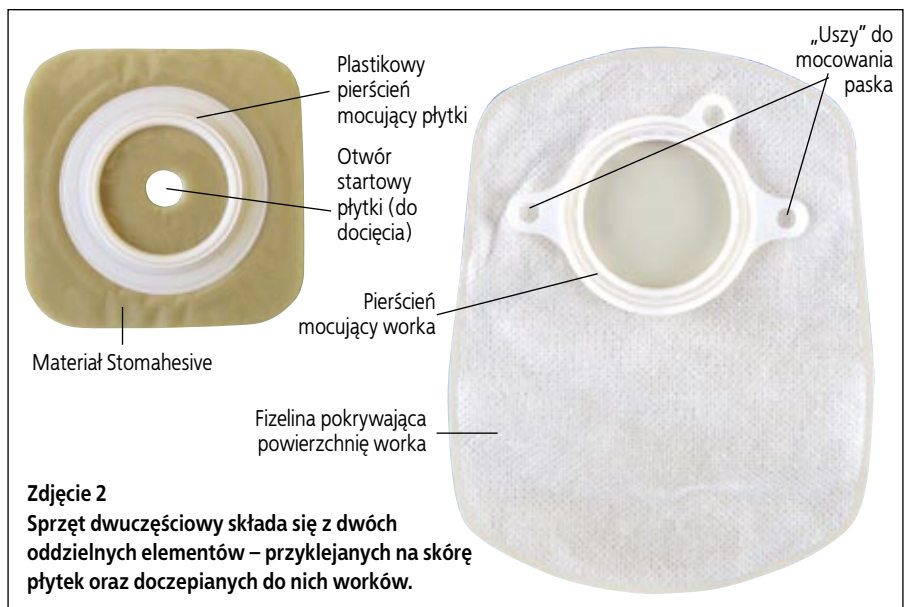
Jaki sprzęt stosować zaraz po operacji?

W pierwszym okresie po operacji oraz u pacjentów ze skłonnością do alergii i podrażnień, a także zawsze wtedy, gdy występują powikłania skórne szczególnie zalecany jest sprzęt dwuczęściowy. Wiele osób ceni go za niezawodność i skuteczną ochronę skóry.

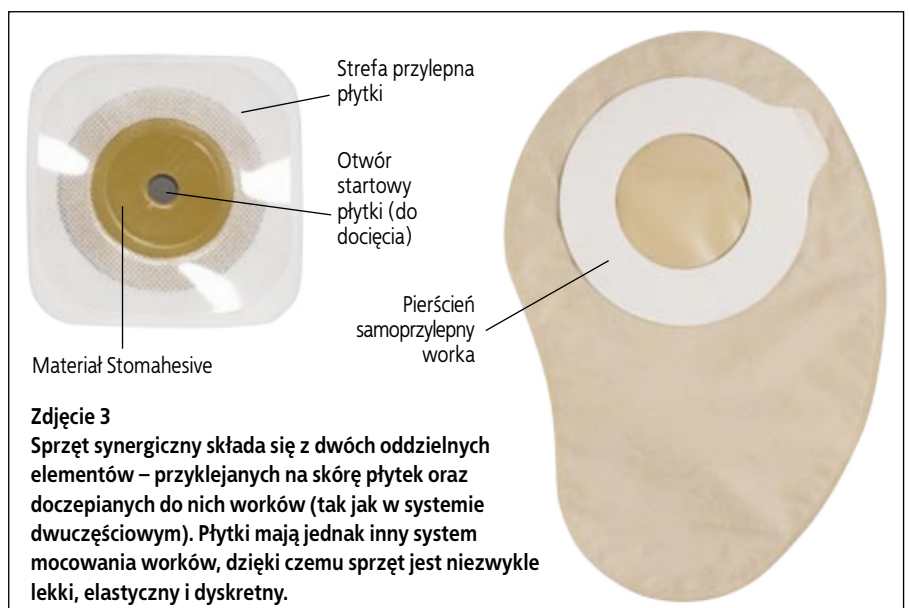
Zdjęcie 1
Sprzęt jednoczęściowy to jednorazowe worki stomijne, których integralną częścią jest przytwierdzony do nich na stałe przylepiec.

FOT. ARCHIWUM CONVATEC

Zdjęcie 2
Sprzęt dwuczęściowy składa się z dwóch oddzielnych elementów – przyklejanych na skórę płytek oraz doczepianych do nich worków.

FOT. ARCHIWUM CONVATEC

Zdjęcie 3
Sprzęt synergiczny składa się z dwóch oddzielnych elementów – przyklejanych na skórę płytek oraz doczepianych do nich worków (tak jak w systemie dwuczęściowym). Płytki mają jednak inny system mocowania worków, dzięki czemu sprzęt jest niezwykle lekki, elastyczny i dyskretny.

FOT. D. ŻUREK